

Verslag van de lezingavond van ATC afdeling Zeeland, gehouden op 9 december 2010 in het Goese Lyceum Voor Beroepsonderwijs te Goes. Aanwezig 39 personen.

Voorzitter Kees Kommer opent de avond met een welkom aan alle aanwezigen, speciaal aan Han Dagevos de spreker van de avond. Er zijn geen opmerkingen over het verslag van de APK van de vorige maand. Inmiddels is in Auto en Motortechneek een uitvoerig verslag van de APK avond gepubliceerd.

Op 27 januari wordt de afdelingsjaarvergadering gehouden, waarbij ook de dames worden uitgenodigd. **Het onderwerp van het damesprogramma is kleuradvisering.**

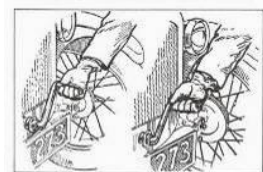
Na deze mededelingen is het woord aan Han Dagevos. Han is een bekende verschijning in de Zeeuwse autowereld. Hij begon zijn loopbaan als loopjongen in de jaren 50 op het magazijn van garage Louisse in Goes. In deze jaren is Han al begonnen met het verzamelen van spullen die anderen weggooiden. Deze verzameling is uitgegroeid tot een enorme collectie van alles wat met oldtimers te maken heeft. Na vele verschillende functies was hij eigenaar van Auto Dagevos te Goes. Tegenwoordig houdt Han zich vooral bezig met oldtimers. Zijn interesse richt zich voornamelijk op Amerikaanse oldtimers en de geschiedenis daarvan.

Geschiedenis Amerikaanse auto's 1895 tot 1930.

Han neemt ons mee naar het Amerika omstreeks 1893, waar de eerste autofabrikant, Charles Durea met zijn eerste auto reed. Met veel kennis van zaken vertelt Han de geschiedenis van de Amerikaanse automobiellindustrie. Veel fabrikanten begonnen in de beginjaren kleinschalig met het produceren van auto's. Doordat dit niet zo eenvoudig was, gingen veel van deze bedrijfjes failliet. Al snel werden ook autoraces georganiseerd, de eerste door de uit Nederland afkomstige Herman Koolsaat. Er kwamen zes wagens aan de start, drie Benz automobielen, twee elektrische en de Durea. De fabriek die als eerste grote aantallen auto's maakte was Olds. In 1901 werden door Olds 425 auto's verkocht van het type Curved Dash voor ongeveer 550 dollar. Van vele merken worden bijzonderheden verteld, te veel om hier op te noemen. De merknamen die daarbij genoemd worden zijn o.a.: Sears, Reo, Oldsmobile, Buick, Cadillac, Ford, Chevrolet, Durant Motors, Dodge, Locomobile, Packard, Starflint. De belangrijkste steden waar auto's geproduceerd werden, zijn o.a.: Detroit, Cleveland, Flint, South Bent, Springfield, Moline, Poughkeepsy. Door de jaren heen groeide door vallen en opstaan deze auto-industrie uit tot een nu enorme industrie, waar 2200 merken met een regelmatige productie auto's produceren.

Contemporary handbooks and magazines emphasized the need to pull the starting handle instead of pushing it, and to hold it so as to avoid injuring the thumb if a backfire occurred.

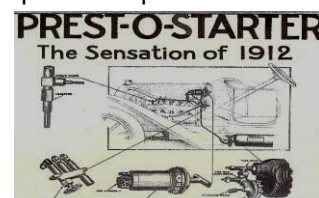
starten met de slinger

Startprocedures 1902 – 1928

In die tijd bestond de startprocedure van een auto uit de volgende handelingen:

- Olie- en vetpotjes vullen/aandraaien
- Vier primingcups openen, motor enkele slagen ronddraaien zodat er olie rond gepompt wordt in de motor
- Vier primingcups vullen met startvloeistof (lichtere benzine)
- Gasmanet op het stuur een klein beetje naar beneden
- Ontstekingsmanet op het stuur in de stand na-ontsteking zetten
- Choke uittrekken
- Versnelling vrij en handrem vast
- Met de slinger de motor aanslingeren volgens instructie (pas op voor de polsen en armen!)

Elektrisch en Hybride

Al in 1897 experimenteerde Henry Pieper in Brussel met een elektrische auto voor zichzelf. Daarna ontwikkelde hij een benzineauto met elektromotor.

De auto met benzinemotor was voorzien van een sterke dynamo, die bij remmen de energie leverde aan een accupakket en bij optrekken weer kracht terug leverde. Op lange afdalingen laadt de dynamo de accu's op en bij klimmen helpen de naafmotoren mee met de benzinemotor.

Het patent van dit systeem verkocht Pieper aan Lohner die samen met Porsche de Mixte bouwde.

De eerste elektrische auto's reden in 1894. Tot 1908 waren er bijna net zo veel elektrische auto's als benzineauto's en was er een netwerk van oplaadpunten in bijna alle Amerikaanse steden, veelal bij openbare gelegenheden. Met een snelheid van 120 km/u kon je wel 160 km ver rijden. In een hele eeuw zijn we wat elektrisch rijden betreft dus nog weinig opgeschoten.

In 1910 was nog meer dan 25% van de nieuw verkochte auto's elektrisch maar na 1915 zijn er nog maar weinig gemaakt. Tot 1915 beheersten de elektrische auto's ook het verkeersbeeld in Amsterdam. De axiradius met elektrische auto's was toen ongeveer 200 km.

Wat op reis mee te nemen

Een autorit was vroeger een hele onderneming. Als auto-eigenaar nam je dan mee:

- De chauffeur, die kon je echt niet missen
- Gereedschappen om wielen en banden te wisselen en banden reparatieset
- Enkele reserve binnenbanden
- Handschoenen, poetskatoen en ijzerdraad, stevige touw en wielkettingen
- Reserve bougies, olie en benzine, reservelampen
- Revolver, voet- en handwarmers, all-weather uitrusting

Deze uitrusting was opgeborgen onder de zitting of in koffers op de treeplank. Een belangrijk attribuut was ook het "Bleu Book", de voorloper van de Tom Tom. Uitvoerig wordt in dit boek de route beschreven tussen twee plaatsen. Het werkt met eenvoudige aanwijzingen in combinatie met de dagteller.

Han Dagevos heeft in de loop der jaren een mooie collectie oldtimers opgebouwd. Hij vertelt dat deze o.a. bestaat uit: Peerless Six 1929, Buick Four 1918, Buick Big Six 1923, Buick Master Six 1930, Cleveland Six 1920, Franklin Airman 1927, Cadillac V63 1923, Hupmobile 1924, Studebaker Four 1923, Velie Six 1922 all-weather, Paige-Detroit 1924, Dion Bouton 1908.

De presentatie gaat nog even verder met allerlei wetenswaardigheden uit de beginperiode van de Amerikaanse auto geschiedenis. Voor we er erg in hebben is het al tijd om de avond af te sluiten.

Voorzitter Kees Kommer bedankt Han voor deze veel geschiedenis bevattende lezing.

Hij noemt Han een wandelende encyclopedie van de Amerikaanse autogeschiedenis. Zijn kennis hiervan is veelomvattend, hij zou nog uren kunnen vertellen over zijn levenswerk. Het adres van de website van Han Dagevos is: <http://www.dayfox-automobilia.nl/>

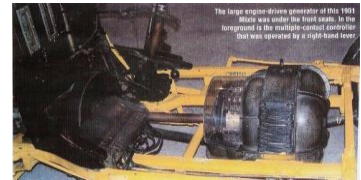
Daar is een deel van de collectie te zien.

Als dank voor zijn bijdrage aan deze avond, overhandigd Kees een badhanddoek met logo van ATC Zeeland aan Han Dagevos. Kees wenst iedereen wel thuis en tot ziens bij de volgende lezing.

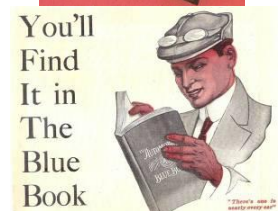
Verslag gemaakt door: Kees Wagenaar.

[Voor meer foto's over deze avond klik hier.](#)

[Ctrl + Klikken](#)

accu's opladen

Luchtgekoelde cylinders